

Møteinnkalling

Utval: Nærøyfjorden verneområdestyre
Møtestad: E-post, Fjordsenteret Aurland
Dato: 04.06.2015
Tidspunkt: 12:00

Eventuelt forfall må meldast snarast på tlf. 99499753 eller e-post fmsfano@fylkesmannen.no. Vararepresentantar møter etter nærare beskjed.

Møtet vert gjennomført med svar på e-post. Svar må sendast innan kl. 12.00 torsdag 4. juni. Dersom nokon av styremedlemene ynskjer telefonmøte må de gje snarleg melding om det til sekretær.

Saksliste

Utvals- saksnr	Innhald	Lukka	Arkiv- saksnr
ST 11/15	Godkjenning av innkalling og dagsorden		
ST 12/15	Nærøyfjorden landskapsvernområde - dispensasjon til landing med helikopter på Nebbet for vedlikehald av måleutstyr		2014/2136
ST 13/15	Nærøyfjorden landskapsvernområde - oppretting av elveløp i Helgedøla og elva ved Storøyyna i Fresvik. Motorferdsle i samband med tiltaka		2014/4528

ST 11/15 Godkjenning av innkalling og dagsorden

Arkivsaksnr: 2014/2136-0

Saksbehandlar: Anbjørg Nornes

Dato: 29.05.2015

Utval	Utvalssak	Møtedato
Nærøysfjorden verneområdestyre	12/15	04.06.2015

Nærøysfjorden landskapsvernområde - dispensasjon til landing med helikopter på Nebbet for vedlikehold av måleutstyr

Innstilling frå forvaltar

Nærøysfjorden verneområdestyre gjev Aurland kommune løyve til 1 landing med helikopter på Nebbet i Gudvangen i samband med kontroll og vedlikehold av montert måleutstyr. Løyvet gjeld for perioden frå og med 8. juni til og med 30. august 2015. Løyvet er gjeve med heimel i naturmangfaldlova § 48 1. ledd, og gjeld med fylgjande vilkår:

- Omfanget av motorferdsel skal avgrensast til det som er strengt naudsynt for og gjennomføre tilsyns- og vedlikehaldsarbeid.
- Under helikoptertransporten skal det takast omsyn til dyreliv og folk på tur i området slik at ein så langt som råd er unngår å uroe desse.
- Løyvet gjeld kvardagar, og bør ikkje nyttast søndag og heilagdaggar dersom det ikkje er strengt naudsynt.
- Statens naturoppsyn v/ Kristoffer Ullern Hansen (tlf. 970 97 720) skal varslast på førehand om gjennomføring av helikoptertransporten.
- Innan 1. oktober 2015 skal det sendast rapport til Nærøysfjorden verneområdestyre om flygingane, og ein kort rapport om målingane på fjellet.

Me gjer merksam på at dette løyvet berre gjeld forhold etter verneforskrifta.

Saksopplysningar

Dokument som bakgrunn for saka:

- Søknad frå Aurland kommune v/Rosenvold om løyve til landing på Nebbet, datert 27.05.2015

Søknaden vert vurdert etter:

- Forskrift om vern av Nærøysfjorden landskapsvernområde av 08.11.2002

- Naturmangfaldlova av 19.06.2009
- Forvaltningsplan for Vestnorsk fjordlandskap delområde Nærøyfjorden 2007

Fjellet Nebbet i Nærøydalen har sprekkdanningar og er ustabil. Nebbet ligg innafor Nærøyfjorden landskapsvernområde. Det er fare for at steinblokker kan løyse ut og rase ned i Hallinggrovi. Aurland kommune og NGI har vurdert faren for ras så stor i dette området at det er trong for måleutstyr for å fylgja med på utviklinga i fjellsprekken. I 2011 gav Fylkesmannen i Sogn og Fjordane løyve til montering av måleutstyr på Nebbet. Verneområdestyret gav løyve til å lande med helikopter på Nebbet i samband med kontroll og vedlikehald av måleutstyret i 2012, 2013 og 2014. Aurland kommune har rapportert om to landingar på Nebbet i 2013. I 2014 vart det ikkje gjennomført flyging og kontroll. Dei rapporterer om fortsatt stor fare for steinsprang i området. Kommunen søkjer om løyve til ei landing med helikopter i 2015 for å kontrollera utstyret. Flyginga vil vera i perioden juni til ut august, avhengig av snøforholda.

Lovgrunnlaget

«Føremålet med Nærøyfjorden landskapsvernområde er å ta vare på eit vakkert og eigenarta natur- og kulturlandskap frå fjord til fjell i eit storfelt isbreutforma landskap med ein mangfald av plante- og dyreliv og der eit kulturlandskap med slåtteteigar, beitelandskap, stølsområde, gardsbruk og kulturminne, skapt gjennom aktiv landbruksdrift, utgjer ein vesentleg del av landskapets karakter» jf. verneforskrifta § 2.
«Motorferdsle på land og i vatn/vassdrag er forbode, likeins lågtflyging under 300 meter og landing» jf. verneforskrifta § 2.1.

Forvaltningsstyresmakta kan i fylgje naturmangfaldlova § 48 *«..gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig»*.

Etter naturmangfaldlova § 7 skal prinsippa i §§ 8 – 12 leggjast til grunn ved utøving av offentleg mynde, og det skal koma fram av vedtaket korleis prinsippa er vurdert og vektlagt i saka.

Vurdering

I fylgje verneforskrifta er all motorferdsel forbode i verneområdet. I denne saka vert det vurdert om dispensasjon til landing og lågtflyging er i strid med føremålet i vernevedtaket, og om det kan påverka verneverdiane nemneverdig. Kunnskapen om naturverdiane i området er kjent gjennom forvaltningsplan for Nærøyfjorden, og registreringar av rovfugl og villrein. Det er ikkje kjente førekomstar med hekkande rovfuglar i området det er aktuelt med landing og lågtflyging. Kunnskapsgrunnlaget jf. naturmangfaldlova § 8 er vurdert som god for å vurdera saka, og føre-var-prinsippet § 9 er difor ikkje tillagt vekt i denne saka. Det er viktig å halda motorferdsel i verneområdet på eit lågast mogleg nivå, av omsyn til naturverdiane og friluftslivet. Måleutstyret som er montert på Nebbet er viktig for å ha best mogleg kunnskap om sprekkdanninga i fjellet for å kunne varsle om mogleg skred. Kontroll av utstyret er avgjerande for å få gode resultat av målingane. På telefon med søkjar vert det opplyst at det berre vil vera naudsynt med inntil to landingar og ein flyging for fotografering. Forvaltar vurderer flyginga til å vera på eit akseptabelt nivå jf. naturmangfaldlova § 10. Det er lite fare for miljøforring ved flyginga og landingane, og §

11 er difor ikkje vurdert i denne saka. For å få mest mogleg effektiv kontroll av måleutstyret, og kunne ta bilde av fjellsida, er bruk av helikopter den einaste transportmetoden som er mogleg i dette området. Flyginga vil berre føra til uro den tida den pågår, og vil i liten grad påverka naturverdiane i området. Bruk av helikopter er vurdert til å vera miljøforsvarleg til dette føremålet jf. naturmangfaldlova § 12. Bruk av helikopter for å betre tryggleiken i området meiner forvaltar ikkje er i strid med verneformålet, og det påverkar verneverdiane i liten grad. På denne bakgrunn, og vurderingane etter naturmangfaldlova §§ 8 til 12, meiner forvaltar det kan gjevast løyve til lågtflyging og landing med helikopter med heimel i naturmangfaldlova § 48.

Arkivsaksnr: 2014/4528-0

Saksbehandlar: Anbjørg Nornes

Dato: 28.05.2015

Utval	Utvalssak	Møtedato
Nærøysfjorden verneområdestyre	13/15	04.06.2015

Nærøysfjorden landskapsvernområde - oppretting av elveløp i Helgedøla og elveløp ved Storøyna i Fresvik. Motorferdsle i samband med tiltaka

Innstilling frå forvaltar

Nærøysfjorden verneområdestyre gjev Fresvik beitelag løyve til å retta opp elveløpet i Helgedøla og retta opp elva frå Huldafossen som baae renn inn på beite og kulturlandskap i Storøyna. Det kan nyttast gravemaskin til arbeidet i perioden frå og med 8. juni til og med 30. juni 2015. Løyve er gjeve med heimel i verneforskrifta for Nærøysfjorden landskapsvernområde og naturmangfaldlova § 48 1. ledd fyrste alternativ. Løyvet gjeld med fylgjande vilkår:

Oppretting av elveløp i Helgedøla:

- Elva kan fyrast tilbake til det austre elveløpet som er hovudløpet for elva
- Elva kan stengast der det er naturleg avgrensing ved to store steinar på ca. høgdekote 495 moh. Ryggen med lausmassar som er lagt att etter flaumen kan flyttast for å føra elva over i det austre elveløpet.
- Det vestre elveløpet bør ikkje stengjast heilt, men kunne vera eit flaumløp.

Oppretting av elveløp frå Huldafossen ved Storøyna:

- Massar i elveløpet frå Huldafossen ved Storøyna kan fjernast slik at elva ikkje renn inn på beite
- Elva skal ikkje kanalisrast i eitt elveløp men renne i elveløpa som er der i dag

Motorferdsel:

- Det kan nyttast gravemaskin på opptil 30 tonn til arbeidet i elveløpet i Helgedøla. I elva ved Storøyna kan det nyttast gravemaskin på inntil 16 tonn
- Køyringa må føregå på ein måte som er mest mogleg skånsamt for naturmiljøet, og set minst mogleg spor i terrenget. Elveløp skal difor nyttast dersom det er mogleg.
- For tilkomst til område kan det køyrast i Storelvi. Naudsynt drivstoff til gravemaskinene kan fraktast oppover i vassdraget med traktor. Det må ikkje koma drivstoff i vassdraget under tankfylling eller transport.

- Gravemaskin, drivstofftank og alt utstyr skal køyrast ut av området så snart arbeidet er gjennomført og innan 30. juni 2015

Vilkår som gjeld for alle løyve:

- Omfanget av arbeidet med graving og masseflytting skal avgrensast til det som er strengt naudsynt
- Massar som vert rydda ut av elveløpet skal leggjast langs elvekanten med ujamn kant. Det skal ikkje vera elveforbygging med jamn steinsett elvekant
- Det skal ikkje gravast i elvebotnen, som skal vera mest mogleg intakt
- Elvekantane skal ha ei naturleg avslutning, og ikkje ha køyrespor på toppen av elvekanten
- Det er eit mål at elveløpa skal sjå mest mogelig naturleg ut når arbeidet er gjennomført. Forvaltar skal vera med på sluttsynfaring av arbeidet, og kan koma med pålegg om tiltak og etterarbeid som skal gjerast for å godkjenna arbeidet som ferdig

Dette løyvet gjeld berre tilhøva etter verneforskrifta. Det må i tillegg innhentast naudsynt løyve til motorferdsel frå aktuelle grunneigarar og Vik kommune.

Saksopplysningar

Dokument som bakgrunn for saka:

- Søknad frå Fresvik beitelag om utviding av løyve til tiltak i Nærøyfjorden landskapsvernområde for tilbakeføring av elveløp etter flaumskade, datert 22.05.2015
- Vedtak i Nærøyfjorden verneområdestyre sak 36/14, 16.12.14

Søknaden vert vurdert etter:

- Forskrift om vern av Nærøyfjorden landskapsvernområde av 08.11.2002
- Forvaltningsplan for Vestnorsk fjordlandskap Nærøyfjorden 2007
- Naturmangfaldlova av 19.06.2009

28. oktober 2014 var det store nedbørsmengder på fleire stader på Vestlandet, blant anna i Fresvik. Dette førte til flaum i fleire vassdrag. Nokon av elvane som gjekk flaumstore i Fresvik er i Nærøyfjorden landskapsvernområde. Helgedøla og elva ved Storeøyna var nokre av desse. 16.12.14 gav Nærøyfjorden verneområdestyre løyve til naudsynte tiltak med opprydding etter flaumen (sak 36/14).

Helgedøla

I Helgedøla vart det gjeve løyve til å føra elva tilbake til opphavleg elveløpa. På grunn av store snømengder i vinter, har det ikkje vore mogleg å gjennomføre arbeidet i Helgedøla og Lauvhoggelvi som planlagt. Under synfaringa som beitelaget hadde i byrjinga av mai, viste det seg at Helgedøla hadde brote ut i nytt løp høgare opp enn det som kom fram under synfaringa i fjor haust. Det er fare for at elva ved stor vassføring på ny kan bryte ut av løpet og føre til utgraving av beite og det verdifulle kulturlandskapet i Storøyna. I landskapet viser det at elva også tidlegare har teke seg nye løp. Dei to tydelegaste løpa er der elva renn no etter flaumen, og det tørrlagde austre elveløpet som er det djupaste elveløpet. Ved å føra elva tilbake til det austre

elveløpet vil det vera mindre fare for at elva på nytt bryt nytt løp og inn på Storøyna. På bildet under er det austre tørre elveløpet til venstre for dei to personane.



Foto: Bilde frå søknad til beitelaget

Beitelaget søker om å flytta hovudløpet for elva tilbake til det austre elveløpet ved å stengja det vestre løpet der elva snevrar inn ved to store steinar. Det vestre elveløpet der elva renn i dag, og med dei store steinane, viser på bildet under.



Foto: Bilde frå søknad frå beitelaget

Det har vore gjennomført fleire synfaringar av skadane etter flaumen der både NVE, grunneigarar, takstmann frå naturskadefondet, lensmann i Vik og verneområdeforvaltar har vore med. Grunneigar Jardar Bøtun og forvaltar var på synfaring i Helgedøla 27. mai for å sjå på dei nye tiltaka det vert søkt om. NVE har sett på søknaden frå beitelaget og har ingen innvendingar til tiltaka det er søkt om.

Elva frå Huldafossen

Under synfaringa 27. mai var me i tillegg og såg på elva frå Huldafossen som har teke nytt løp inn på beite i Storøyna. Elva renn her over eit flatare område og deler seg i fleire naturlege elveløp. På bildet under viser det korleis elva har teke nytt elveløp innover beite og ført med seg grusmassar. Grunneigar ynskjer å opne opp att elveløpet nærmast beitet for å få elva tilbake i opphavleg elveløp. Dette er eit mindre tiltak som kan gjerast med den minste gravemaskina på 16 tonn.



Lovgrunnlaget

«Føremålet med Nærøyfjorden landskapsvernområde er å ta vare på eit vakkert og eigenarta natur- og kulturlandskap frå fjord til fjell i eit storfelt isbreutforma landskap med eit mangfald av plante- og dyreliv og der eit kulturlandskap med slåtteteigar, beitelandskap, stølsområde, gardsbruk og kulturminne, skapt gjennom aktiv landbruksdrift, utgjer ein vesentleg del av landskapets karakter» jf. verneforskrifta § 2.

Nærøyfjorden landskapsvernområde er «..verna mot alle inngrep eller tiltak som vesentleg kan endre eller verke inn på landskapets art eller karakter» jf. verneforskrifta § 3, pkt.1.1. Området er verna mot «...sprenging, masseuttak, utfylling, planering og lagring av masse, lausbryting og fjerning av stein og mineral...» jf. § 3 pkt. 1.1. a).

Vedlikehald av bruer, rydding av beite, og hogst når det er flater mindre enn 5 da, kan gjerast utan særskilt løyve etter verneforskrifta jf. verneforskrifta § 3 pkt. 1.2 b, c og d). Verneområdestyret må i kvart enkelt tilfelle vurdera om eit tiltak er vedlikehald eller søknadspliktig etter verneforskrifta.

Tiltaka med oppreinsking av elveløp er ikkje nemnt under dei spesielle dispensasjonsreglane, og må difor vurderast etter naturmangfaldlova § 48 1 ledd, fyrste alternativ; *«Forvaltingsmyndigheten kan gjøre inntak frå et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig»*.

Etter naturmangfaldlova § 7 skal prinsippa i §§ 8 – 12 leggjast til grunn ved utøving av offentleg mynde, og det skal koma fram av vedtaket korleis prinsippa er vurderte og vektlagt i saka.

Vurdering

Det er ingen kjente førekomstar av trua naturtypar eller artar (Naturbase 10.12.2014) i området. Mykje av kunnskapen om området er henta frå forvaltningsplan for Nærøyfjorden, og gjennom synfaringar med grunneigarar og NVE. Lenger ned i vassdraget, utafør landskapsvernområdet, er det fortsatt arbeid med elveforbygging. Leveområde for fisk i vassdraget har vorte endra både under flaumen og under det pågåande oppreinskingsarbeidet. For å unngå skade på neste generasjon fisk, bør arbeid i elva vera slutført før ny gytesesong for sjøaure i haust. Kunnskapen om området (nml § 8) og tiltaket er vurdert som god i denne saka, og føre-var-prinsippet jf. nml § 9 er difor ikkje tillagt vekt.

Oppreinsking av elveløpet, og tilbakeføring av elveløpet til opphavleg løp vil, om det vert utført slik at tiltaka framstå som naturleg, i liten grad endra på karakteren til

landskapet og vil ikkje vera i strid med verneføremålet. Flaumar ein viktig naturleg prosess i forming av landskapet, men når denne endringa som følgjer av flaum kan føra til skade på andre verneverdiar i området, som stiar og kulturlandskap, må desse omsyna vektleggjast. I dette tilfellet vil tiltaka vera med på å ta vare på kulturlandskapet med beite og ferdselsveggar. Skadane frå flaumen er ekstraordinære, og faren for ytterlegare skade gjer det naudsynt og gjennomføra tiltak i elva. Det er sett vilkår om at flytting av steinmassar ikkje skal føra til at det vert laga kanal i elva med plastring av sidene. Elva skal kunne renne mest mogleg naturleg, og elveløpa skal framstå som naturlege. Det vestre elveløpet bør ikkje stengast heilt, men behaldast som eit flaumløp. Forvaltar vurderer den samla belastninga av tiltaka til å vera på eit akseptablet nivå for naturmiljøet jf. nml § 10.

Tiltaket skal gjennomførast med den driftsmetoden som gjev best resultat for naturmiljøet jf. nml § 12. Det må nyttast gravemaskin for å flytte på steinmassane. Køyring i elveløpet og graving skal avgrensast til det som er naudsynt for å flytte elva over til hovudløpet. Driftsmetoden er vurdert til å vera den einaste moglege metoden for å gjennomføra desse tiltaka, og vil føra til liten skade på naturmiljøet utover den tida gravearbeidet pågår.

§ 11 i nml er vurdert som ikkje relevant i denne saka.

På bakgrunn av vurderingar etter verneforskrifta og nml §§ 8-12, meiner forvaltar tiltaka det er søkt om ikkje er i strid med verneforskrifta eller er til nemneverdig skade på verneverdiane jf. naturmangfaldlova § 48 under føresetnad om at tiltaka vert gjennomførde på ein slik måte at elvane i størst mogleg grad framstår som naturlege. Det skal difor vere ei sluttsynfaring, og forvaltar kan påleggje tiltak og etterarbeid før arbeidet er godkjend. Forvaltar innstiller på å gje dispensasjon etter verneforskrifta og naturmangfaldlova § 48 til å retta opp elveløpet i Helgedøla og elveløpet ved Storøyna, og til naudsynt motorferdsle i samband med tiltaka.